Μήπως η κρίση μάς κρίνει; (Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδος Ιερώνυμος)

Categories : ΑΝΕΠΙΚΑΙΡΑ

Date : 29 Φεβρουαρίου, 2012

Οι κρίσεις κρίνουν τους ανθρώπους. Μας θέτουν ενώπιον των ευθυνών μας, μας αποκαλύπτουν τις «εφεδρείες» μας που βρίσκονταν πίσω από την επιφάνεια, μας απογυμνώνουν από τυχόν προσχήματα και δικαιολογίες, μας αναδεικνύουν δημιουργούς του παρόντος και του μέλλοντος. Χωρίς να αποτελεί εξαίρεση ετούτη η βαθιά οικονομική και ηθική κρίση που ταλανίζει το έθνος μας και υπονομεύει την κοινωνία μας δεκαετίες τώρα, αλλά μόλις πρόσφατα εκδηλώθηκε σε όλη της την οδύνη, μας υποβάλλει σε κρίση - κριτική.

Σε μια προσπάθεια να εντοπίσουμε τα πεδία στα οποία κρινόμαστε ως λαός, θα επικεντρωθούμε σε τρία καθοριστικά για την υπόσταση του ανθρώπου ως όντος:

α) **Εμείς και ο εαυτός μας**. Ποιοι πραγματικά είμαστε πέρα από τις άμυνές μας και τα ψιμύθια με τα οποία «καλλωπίζουμε» την κοινωνική μας παρουσία; Ποιος είναι ο αυθεντικός μας εαυτός και γιατί τον έχουμε καταχώσει κάτω από προσχώσεις καταναλωτισμού και επιτήδευσης; Ο Μέγας Βασίλειος μάς επισημαίνει ότι άλλοι είμαστε εμείς ως προσωπικότητες και άλλα τα «δικά μας» τα υπάρχοντά μας, εκείνα που χαρακτηρίζουν το φαίνεσθαι, γι’ αυτό και μας προτρέπει να μη χάσουμε από τα μάτια μας ποτέ αυτή τη διάκριση. Αισθανόμαστε λοιπόν ότι αντλούμε την αξία μας μόνο και μόνο από το γεγονός πως είμαστε πλάσματα του Θεού; Μήπως χάσαμε την πυξίδα εδώ; Μήπως αυξήσαμε υπέρμετρα τις τεχνητές μας ανάγκες για να καλύψουμε την εσωτερική μας φτώχεια; Μήπως τελικά μια αφαίρεση των αναγκών αυτών είναι σωτήρια; Ευχής έργο είναι, βέβαια, η αφαίρεση αυτή να είναι θελληματική και συνειδητή, κάτι που η εκκλησιαστική μας παράδοση ονομάζει άσκηση. Αλλά και όταν μας επισκέπτεται ακούσια και βίαια, μήπως έχουμε τη δυνατότητα να αντλήσουμε καλό από το κακό; Ο άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος γράφει ότι «φτωχός είναι, όχι εκείνος που δεν έχει τίποτε, αλλά εκείνος που φοβάται τη φτώχεια». Η προσκόλληση στα υλικά, δηλαδή, μας στερεί την ελευθερία και την ψυχική ειρήνη.

β) **Εμείς και οι άλλοι**. Η κλιμάκωση της οικονομικής κρίσης φαίνεται ότι

αφυπνίζει δυνάμεις αλληλεγγύης στην κοινωνία μας. Το μήνυμα είναι παρήγορο. Αλλά γιατί να έχουμε ανάγκη την οδύνη για να ανακαλύψουμε τον συνάνθρωπό μας; Μήπως και πριν από την κρίση δεν υπήρχαν δίπλα μας στερούμενοι και αναξιοπαθούντες συνάνθρωποι; Η έμπρακτη αγάπη οφείλει να είναι μια διαρκής στάση ζωής. Ολόκληρο το μήνυμα του Χριστού οικοδομήθηκε πάνω στην αναγκαιότητα της αγάπης. Η αγάπη, ως συνειδητή και διακριτική φροντίδα για τον άλλον, εμφανίσθηκε ως η επαναστατική καινοτομία του Χριστιανισμού και, καθώς βρήκε ηρωική εφαρμογή από πολλούς ανά τους αιώνες, αποτέλεσε τελικά την αποφασιστική δύναμή του κατά την αναμέτρηση με άλλες ιδέες και θρησκείες. Ενας λαός, όμως, που επί δύο χιλιάδες χρόνια απολαμβάνει ως αυτονόητη τη χριστιανική του ιδιότητα, κινδυνεύει να αποξενωθεί από την ανατρεπτική δύναμη της αγάπης μέσω της συνήθειας και της ρουτίνας, υποκύπτοντας στην ισχυρή έλξη της αυτάρκειας και του ατομισμού. Η έμπρακτη εξάσκηση της αγάπης δεν καλύπτει μόνο συγκεκριμένες ανάγκες των ανθρώπων. Λειτουργεί και ως προσωπική μας αναβάπτιση στα ουσιώδη του ευαγγελικού μηνύματος. Μας ξαναφέρνει σε μυστική εσωτερική σχέση και κοινωνία με τον Χριστό, τον Οποίο αντικρίζουμε στα πρόσωπα των πασχόντων και στερουμένων, όπως άλλωστε μας το δήλωσε ρητά ο Ιδιος. Και τελικά παρουσιάζει τη χριστιανική ιδιότητα στον σύγχρονο κόσμο ως παγκόσμια ζωντανή και σφριγηλή ελπίδα και όχι ως κάτι αγκυλωμένο που έρχεται από το παρελθόν και δεν έχει τίποτε ουσιαστικό να δώσει πια. Δυστυχώς, πρέπει να το ομολογήσουμε, κάποιοι χριστιανοί (ευτυχώς όχι όλοι) συχνά καλλιεργούμε με τη στάση μας μια παρόμοια απογοήτευση στους ανθρώπους.

γ) **Εμείς και ο Θεός**: Ο λαός μας δεν διακρίνεται από υψηλά ποσοστά αθεΐας, όπως άλλοι δυτικοευρωπαϊκοί λαοί. Παρά το γεγονός ότι θρησκεύει, όμως φαίνεται να παρουσιάζει μιαν ασυνεπή στάση: συναρτά την έμπρακτη θρησκευτικότητά του με τις δυσκολίες της ζωής. Με άλλα λόγια, σε μεγάλο βαθμό οι Ελληνες καταφεύγουμε στον Θεό ως στήριγμα απέναντι στα ποικίλα προβλήματά μας. Αλλά δεν είναι αυτό που ήλθε να φέρει ο Χριστός. Δεν θέλησε να γίνει απλώς το αποκούμπι μας.

Μια κρίση σαν αυτή αποτελεί εκπληκτική ευκαιρία να ανακαλύψουμε τον Θεό γι’ αυτό που είναι και να τον αγαπήσουμε για εκείνα που έχει να μας δώσει. Και αυτά δεν είναι τίποτε λιγότερο από τον πλούτο της Θεότητός Του, από τη θαυμαστή ικανότητά Του να μεταμορφώνει τον άνθρωπο και να τον αγιάζει. Να τον θεραπεύει από τα πάθη και να τον καθιστά κοινωνό της ανείπωτης δόξας του. Η κρίση μπορεί να μας αποκαλύψει πως η παθολογική εξωστρέφεια και ο θόρυβος τα οποία καλλιεργεί η κοινωνία του θεάματος και της κατανάλωσης μάς αποκρύπτουν τον Θεό, ο Οποίος συνηθίζει να μιλάει σε χαμηλότερους τόνους, στα μάτια της ψυχής μας.

Καθώς πολλές βεβαιότητες κλονίζονται γύρω μας και μάλλον θα συνεχίσουν περισσότερο, ένας Θεός που φλέγεται από την επιθυμία να μας θρέψει με το Σώμα

Του και το αίμα Του αποτελεί σταθερό σημείο αναφοράς και σιγουριάς. Αλλά και ευγνωμοσύνης. Οπως σημειώνει ο άγιος Γρηγόριος ο Θεολόγος «μόνο όταν αγαπήσουμε πραγματικά τον Θεό θα τον γνωρίσουμε αληθινά». Ισως για πολλούς από μας ακόμη παραμένει ο μεγάλος άγνωστος...

Αδελφοί μου ας μην φοβόμαστε! Στην ιστορία του τόπου μας έχουμε ζήσει πολύ χειρότερες και φοβερότερες συνθήκες. Αλλά κυρίως ας μην φοβόμαστε διότι ο Θεός είναι κύριος της ιστορίας και έχει τη δύναμη να αναδείξει τον άνθρωπο συνδημιουργό της.

Δεν είναι υπερβολικός ο λόγος: ένας άνθρωπος έρμαιο της κατανάλωσης, του ναρκισσισμού, των παθών του, δεν δημιουργεί ιστορία αλλά σύρεται πίσω της σαν ουραγός. Αντίθετα ένας άνθρωπος που αντιστέκεται στις κατώτερες ορέξεις του, πασχίζει και μερικές φορές πάσχει για να επικρατήσει γύρω του η αλήθεια και η ευσπλαχνία, αυτός ο άνθρωπος αποτελεί ελπίδα για τη χώρα του ως πολίτης και για τον κόσμο ως ύπαρξη.

Αυτός ο άνθρωπος είναι σε θέση να αντισταθεί στα οργανωμένα συμφέροντα, βάζοντας στην καθημερινότητα την προσωπική σφραγίδα της αγάπης. Αυτός ο άνθρωπος είναι σε θέση να καταστήσει τη στέρηση και την κρίση αφετηρία για έναν καλύτερο κόσμο.

(Πηγή: "Καθημερινή" 19/2/12)